

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Julkinen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Valvonta: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, ikääntyneiden yhteisöllinen asuminen, Kotikartano 3, Palvelukeskus Salonkartano, Palvelukeskus Lumilyhty

Asian kuvaus

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on vastaanottanut ajalla 3.7-18.8.2024 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kolmea yhteisöllisen asumisen yksikköä, Kotikartano 3:a, Palvelukeskus Lumilyhtyä ja Palvelukeskus Salonkartanoa, koskevat epäkohtailmoitukset, joissa tuotiin esille huolta muun muassa asiakkaiden hoitoisuudesta, asiakasturvallisuuden toteutumisesta ja henkilöstön riittävydestä. Aluehallintovirasto lisäksi vastaanotti 10.9.2024 Palvelukeskus Salonkartanoa koskevan kantelun (PSAVI/11112/2024).

Aluehallintovirastoon tulleiden ilmoitusten johdosta aluehallintovirasto on 22.8.2024 tehnyt Kotikartano 3:en (PSAVI/9402/2024) ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin sekä 19.9.2024 Palvelukeskus Lumilyhtyyn (PSAVI/10876/2024) ja 9.10.2024 Palvelukeskus Salonkartanoon (PSAVI/11763/2024) ennalta ilmoitetut tarkastuskäynnit. Tarkastukset suorittivat sosiaalihuollon ylitarkastajat Leena Serpola ja Päivi Räinen. Tarkastuksista on laadittu erilliset tarkastuskertomukset.

Tarkastuskäynneillä aluehallintovirasto havaitsi epäkohtia ja puutteita palvelupäätöksissä, toimitilojen asianmukaisuudessa, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan toteuttamisessa, asiakkaan saamien palveluiden riittävydessä sekä itsemääräämisoikeuden toteutumisessa. Lisäksi esille tuli, ettei yhteisölliseen asumiseen oltu laadittu omavalvontasuunnitelmaa.

Yksiköihin tehdyillä tarkastuskäynneillä saatujen tietojen ja havaintojen perusteella aluehallintovirasto katsoi perustelluksi jatkaa Kotikartano 3:n, Palvelukeskus Lumilyhdyn ja Palvelukeskus Salonkartanon toimintayksiköiden valvontaa palvelun sisällön ja asiakasturvallisuuden asianmukaisen toteutumisen selvittämiseksi. Aluehallintovirasto pyysi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta asiassa selvitykset.



Aluehallintovirasto käsittelee kaikkia edellä mainittua kolmea Pohjois-Pohjanmaan yhteisöllisen asumisen toimintayksikköä koskevat valvonta-asiat (PSAVI/12655/2024, PSAVI/12661/2024 ja PSAVI/13165/2024) tässä päätöksessä yhdessä hallintolain 25 §:n mukaisesti.

Lausunnot ja selvitykset

Aluehallintovirasto pyysi 24.10.2024 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta selvitykset Kotikartano 3:n, Palvelukeskus Lumilyhdyn ja Palvelukeskus Salonkartanon tarkastuskäynneillä saatujen tietojen lisäksi.

Aluehallintovirasto vastaanotti 29.11.2024 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Kotiin annettavien palvelujen palvelualuejohtaja Maria Vahtolan allekirjoittamat selvitykset, joiden liitteenä toimitettiin yhteenveto yksiköittäin asiakkaiden palvelutarpeesta. Lisäksi liitteenä toimitettiin Kotikartano 3:n omavalvontasuunnitelma.

Aluehallintoviraston ratkaisu ja perustelut

Ratkaisu

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että

- moniammatillinen työryhmä ei voi tehdä päätöstä asiakkaan tarvitsemista sosiaalihuollon palveluista. Palveluja koskevan hallintopäätöksen tekee viranhaltija,
- yhteisöllisen asumisen asunnoissa tulee olla riittävästi tilaa ja riittävä varustelutaso asiakkaiden tarpeita vastaaviin arjen toimintoihin, että
- yhteisöllisessä asumisessa asukkaille tulee olla tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa,
- palveluntuottajan ja vastuuhenkilön tulee seurata asiakkaiden yhteisöllisen asumisen palvelun ja kotihoidon palvelujen toteutumista ja palvelujen riittävyyttä. Palvelut on sovitettava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön yksilöllisiä palveluntarpeita,
- kotihoidon asiakkaiden palveluissa ei ole mahdollista käyttää rajoitustoimenpiteitä, ja että
- omavalvontasuunnitelma tulee laatia siten, että se kuvaa miten palveluntuottaja ja vastuuhenkilö omavalvonnan keinoin varmistavat päivittäisen toiminnan laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta sekä seuraavat asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyttä.

Jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirasto katsoo perustelluksi ottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen valvonta-asiana selvitettäväksi. Aluehallintovirasto tulee pyytämään asiassa selvityksen erillisellä selvityspyynnöllä.

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Järjestämisvastuu

Suomen perustuslain (731/1999) 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä sote-järjestämislaki) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakasta.

Sote-järjestämislain 8 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan ja on järjestämisvastuussa asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollosta. Pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveyden huollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi riittävä oma palvelutuotanto.

Järjestämisvastuun sisällöstä säädetään hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:ssä. Säännöksen 1 momentin mukaan hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtäviensä hoitamisesta, hyvinvointialueen

asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; 3) tuottamisen valinnasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaisille kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen järjestämismääräyksiin kuuluvina tuen tarpeisiin vastaavina sosiaalipalveluina on järjestettävä sen sisältöisinä ja siinä laajuudessa kuin tässä tai muussa laissa säädetään, muun muassa yhteisöllistä asumista.

Sosiaalihuoltolain asumispalveluja koskevia säännöksiä uudistettiin lakimuutoksella (790/2022) siten, että uudistukset tulivat voimaan 1.1.2024. Lakimuutoksessa aiempaan lainsäädäntöön perustuvan palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen tilalle tulivat yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen asuminen.

Sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaan yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi.

Sosiaalihuoltolain 19 a §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jolla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään.

Kotihoitoon kuuluu asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukainen:

1) hoito ja huolenpito; 2) toimintakykyä ja vuorovaikutusta edistävä ja ylläpitävä toiminta; 3) muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu henkilön suoriutumista tukeva toiminta; 4) terveydenhuoltolain 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoido.

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012, jäljempänä vanhuspalvelulaki) 13 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Muun palveluntarpeen ennalta ehkäisemiseksi on kiinnitettävä huomiota erityisesti kuntoutumista edistäviin ja kotiin annettaviin palveluihin. Edellä 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua ohjausta on tarpeen



mukaan sisällytettävä kaikkiin iäkkäille henkilöille järjestettäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Vanhuspalvelulain 14 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on toteutettava iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla. Palvelut on sovitettava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita. Hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoidona vain tässä laissa säädetyillä perusteilla.

Valvonta

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023, jäljempänä sote-valvontalaki) 32 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta.

Sote-valvontalain 33 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen ryhtyy tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin se asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisen ja lain noudattamisen kannalta katsoo olevan aihetta.

Sote-valvontalain 38 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa tai toteuttamisessa havaittu puute, virheellisyys, laiminlyönti tai muu epäkohta ei anna aihetta 39 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi saattaa palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan, palveluyksikön vastuuhenkilön tai virheellisestä toiminnasta vastuussa olevan henkilön tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai kiinnittää edellä mainittujen tahojen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja tuottamiseen sekä hyvän hallinnon vaatimuksiin.

Sote-valvontalain 43 §:n 1 momentin mukaan edellä 38 §:ssä tarkoitettuun hallinnolliseen ohjaukseen tai kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Sote-valvontalain 23 §:n 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti. Saman pykälän 2 momentin mukaan palvelujärjestäjän

omavalvontaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi eri palveluntuottajien kanssa tekemiensä sopimusten noudattamista sekä ohjata ja valvoa yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava omien sekä hankkimiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu. Palvelunjärjestäjän on seurattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen henkilöstön riittävyyttä sekä tilojen ja laitteiden turvallisuutta ja soveltuvuutta palvelujen toteuttamisessa.

Asian vireilletulo sosiaalihuollossa

Sosiaalihuoltolain 34 §:n mukaan sosiaalihuoltoasia tulee vireille hakemuksesta tai kun hyvinvointialueen sosiaalihuollon työntekijä on muutoin tehtävissään saanut tietää mahdollisesti sosiaalipalvelujen tarpeessa olevasta henkilöstä. Saman pykälän 2 momentin mukaan sosiaalihuollon asiakkuus alkaa hakemuksesta tai kun muulla tavoin vireille tullutta asiaa ryhdytään käsittelemään tai henkilölle annetaan sosiaalipalveluja. Asiakkuus päättyy, kun sosiaalihuollon asiakasasiakirjaan merkitään tiedoksi, että sosiaalihuollon järjestämiselle ei ole perustetta.

Sosiaalihuoltolain 35 §:n mukaan, jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työvoimaviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin. Saman pykälän 5 momentin mukaan iäkkään henkilön palvelutarpeesta ilmoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä vanhuspalvelulain 25 §:ssä säädetään.

Hallintolain (434/2003) 19 §:n mukaan asia pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla vaatimukset perusteineen. Viranomaisen suostumuksella asian saa panna vireille myös suullisesti.

Hallintolain 20 §:n mukaan hallintoasia tulee vireille, kun asian vireille panemiseksi tarkoitettu asiakirja on saapunut toimivaltaiseen viranomaiseen tai kun asia on sille suullisen vireillepanon yhteydessä esitetty ja käsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot on kirjattu.

Palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko

Sosiaalihuoltolain 41 §:n 1 momentin mukaan palvelutarpeen arvioimiseksi, päätösten tekemiseksi ja sosiaalihuollon toteuttamiseksi toimenpiteestä vastaavan sosiaalihuollon viranomaisen on huolehdittava siitä, että käytettävissä on henkilön yksilöllisiin tarpeisiin nähden riittävästi asiantuntemusta ja osaamista. Jos henkilön tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen edellyttävät sosiaalitoimen tai muiden viranomaisten palveluja tai tukitoimia, on näiden tahojen osallistuttava toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä henkilön palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen ja asiakassuunnitelman laatimiseen.

Sosiaalihuoltolain 36 §:n 5 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnista vastaa palvelutarpeen arvioinnin kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö, jolle muualla laissa toisin säädetä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

Vanhuspalvelulain 15 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialue vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilö lain 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta.

Sosiaalihuoltolain 45 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada kirjallinen päätös sosiaalipalvelujen järjestämisestä. Kiireellisiä toimenpiteitä koskeva asia on käsiteltävä ja päätös on tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella viipymättä siten, ettei asiakkaan oikeus välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Muissa kuin kiireellisissä asioissa päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun asia on tullut vireille.

Vanhuspalvelulain 18 §:n mukaan hyvinvointialueen on tehtävä päätös iäkkään henkilön kiireellisesti tarvitsemien sosiaalipalvelujen myöntämisestä kirjallisen tai suullisen hakemuksen johdosta ja järjestettävä myönnettyt palvelut viipymättä siten, ettei iäkkään henkilön oikeus välttämättömään huolenpitoon vaarannu. Päätös muiden kuin kiireellisten sosiaalipalvelujen myöntämisestä on tehtävä ilman aiheetonta



viivytystä sen jälkeen, kun kirjallinen tai suullinen hakemus on tullut vireille. Iäkkäällä henkilöllä on oikeus saada hänelle myönnettyt muut kuin kiireelliset sosiaalipalvelut ilman aiheetonta viivytystä. Niitä koskeva päätös on kuitenkin toimeenpantava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua asian vireille tulosta. Aika voi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatii pidempää aikaa tai toimeenpanon viivästymiselle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste. Päätöstä tehtäessä on otettava huomioon mitä vanhuspalvelulain 13, 14 ja 14 a §:ssä säädetään. Sosiaalipalvelujen riittävyden määrittelyn perusteena on pidettävä 15 §:ssä tarkoitettua palvelutarpeiden selvittämistä sekä 16 §:ssä tarkoitettua asiakassuunnitelmaa.

Hallintolain 44 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä. Sen mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä ilmi:

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu; sekä
- 4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisua varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä asiakaslaki) 6 §:n mukaan sosiaalihuollon järjestämisen tulee perustua viranomaisen tekemään päätökseen tai yksityistä sosiaalihuoltoa järjestettäessä sosiaalihuollon toteuttajan ja asiakkaan väliseen kirjalliseen sopimukseen.

Asiakkaan asema, etu ja oikeudet

Sosiaalihuoltolain 30 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, että hänen

vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan eikä hänen ihmisarvoaan loukata. Pykälän 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa koskevia päätöksiä ja ratkaisuja tehtäessä ja sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan etu siten kuin 4 ja 5 §:ssä säädetään.

Asiakaslain 4 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Pykälän 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkielsensä ja kulttuuritaustansa.

Asiakaslain 8 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan. Pykälän 2 momentin mukaan asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä. Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Hakeminen yhteisölliseen asumiseen, palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen Ikäihmisten palvelujen Kotiin annettavien palvelujen palvelualuejohtaja Maria Vahtolalta 29.11.2024 saatujen Kotikartano 3:a, Palvelukeskus Lumilyhtyä ja Palvelukeskus Salonkartanoa koskevien selvitysten mukaan hakeminen yhteisölliseen asumiseen tapahtuu hakemuksella. Hakulomake ja tieto siitä minne lomake toimitetaan löytyy hyvinvointialueen pohde.fi verkkosivulta ([Ikäihmisten palveluiden hakemus](#)). Selvitysten mukaan Ikäkeskuksen palveluohjaus aloittaa palvelutarpeen arvioinnin ja asian vireillepanon seitsemän vuorokauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Selvitysten mukaan arvioinnin aikana tarkentuu, hakeeko asiakas yhteisöllistä vai ympärivuorokautista asumispalvelua, mikäli asia ei hakemuksessa tule ilmi.

Lisäksi selvityksessä tuodaan esille, että asiakas ja / tai hänen läheisensä voivat olla yhteydessä ikäihmisten palveluohjaukseen. Palvelu on maksutonta ja asiakas saa neuvontaa mm. asumiseen ja palveluihin liittyvissä asioissa. AINO-neuvontaan voi olla yhteydessä puhelimitse, sähköpostilla tai keskustella ammattilaisen kanssa chatissa. AINO-neuvonnassa arvioidaan asiakkaan tilanne, ohjataan asiakas tarvittaessa



eteenpäin palvelutarpeen arvioon ja annetaan neuvoja hakemusten laadintaan.

Pohteen verkkosivuilla (16.10.2025) ohjataan seuraavasti: "Jos olet uusi asiakas, ota ensimmäisenä yhteyttä Aino-neuvontaan. Arvioimme tilanteesi ja ohjaamme sinut tarvittaessa eteenpäin palvelutarpeen arviointiin. Ota meihin yhteyttä, ennen kuin teet palveluhakemuksen."

Vahtolan selvitysten mukaan sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaisessa palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään henkilön toimintakyky ja palveluiden tarve. Selvityksessä otetaan huomioon asiakkaan oma tahto, mielipide, omaisten näkemys sekä asiakkaan toimintakyky (RAI-arvio) sekä asumiseen liittyvät asiat. Jos asiakkaan hoitoa ja huolenpitoa on toteuttanut kotiin annettavat palvelut, otetaan heidän arvionsa ja näkemyksensä mukaan selvitykseen.

Saatujen selvitysten mukaan palvelutarpeen arvion jälkeen asia viedään moniammatillisen työryhmän pohdittavaksi ja päätettäväksi. Moniammatillisessa työryhmässä on mukana palveluohjaaja, kotiin annettavien palveluiden vastuuyksikköpäällikkö sekä vastuualuepäällikkö.

Selvityksen mukaan hakijan saadessa myönteisen päätöksen yhteisölliseen asumiseen, hänelle tehdään sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukainen päätös. Vahtola tuo selvityksessään esille, että päätöstekstejä on korjattu aluehallintoviraston tarkastuskäynneillä käytyjen keskustelujen ja ohjauksen perusteella. Päätöksenteon jälkeen palveluohjaaja laatii asiakassuunnitelman palveluntarpeen arvioinnin pohjalta ja myöntää sosiaalihuoltolain mukaiset asiakkaan tarvitsemat muut mahdolliset palvelut kuten kotihoito, turva-auttamispalvelut sekä tukipalvelut yleensä.

Vahtolan selvitysten mukaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunta on hyväksynyt 6.9.2023 sosiaalihuoltolain mukaisen yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteet 1.11.2023 alkaen. (Tulevaisuuslautakunta 6.9.2023 § 84)

Yhteisöllisen asumisen palvelun myöntämisen perusteena Pohteella on, että asiakkaan/hakijan kotona asumisen tueksi on selvitetty ja käytetty kaikki hoito-, kuntoutus- ja sosiaalityön keinot ja menetelmät, jotka ovat käytettävissä. Lisäksi tulee olla selvitettyä omaisten ja muiden läheisten mahdollisuudet tukea asiakasta/hakijaa. Avun, tuen tai hoidon tarve voi olla jatkuvaa ja säännöllistä. Sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan tarve on jatkuvaa ja säännöllistä. Hoidon toteuttaminen vaatii sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista. Hakijalla ei ole perusteltua ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta, eikä tuetun



asumisen palvelu ole riittävä tuen muoto. (Tulevaisuuslautakunta 6.9.2023 § 84)

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukainen yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämää asumista. Asumisen järjestäminen perustuu asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmaan, sekä päätökseen, jolla yhteisöllinen asuminen sosiaalipalveluna myönnetään. Päätös palvelujen järjestämisestä perustuu asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeeseen.

Palvelualuejohtaja Vahtolalta 29.11.2024 saatujen selvitysten mukaan asiakkaan hakeutuminen yhteisölliseen asumiseen tapahtuu hakemuksella. Selvitysten mukaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tarkentuu, hakeeko asiakas yhteisöllistä vai ympärivuorokautista asumista, ellei asia tule ilmi hakemuksessa. Saatujen selvitysten mukaan palvelutarpeen arvion jälkeen asia viedään moniammatillisen työryhmän pohdittavaksi ja päätettäväksi.

Pohteen verkkosivulla olevalla ikäihmisten palvelujen hakulomakkeella voi hakea seuraavia palveluja: asunnon muutostyöt; kotihoito; tukipalvelut: ateriapalvelu, vaatehuoltopalvelu, siivouspalvelu, asiointi- ja kylvetyspalvelu; turvapalvelut: turvapuhelin ja muut kodin turvahälytyslaitteet; kotisairaanhoidon tuki; liikumista tukeva palvelu: esimerkiksi saattajapalvelu, omaishoidon tuki; asumispalvelu; perhehoito; päivätoiminta; arviointi- / tai kuntoutusjakso.

Aluehallintovirasto toteaa, että asiakkaalla on oikeus saada hallintolain mukainen päätös sosiaalipalvelujen järjestämisestä. Erityinen tarve päätöksen saamiseen asiakkaalla on silloin, jos hän ei saa hakemaansa palvelua tai hän saa vain osittain sen, mitä on hakenut. Päätöksen tulee olla kirjallinen, asianmukaisesti perusteltu ja siihen on liitettävä muutoksenhakuohje. Myös sosiaalihuollon asiakaslain 6 §:n mukaan sosiaalihuollon tulee perustua päätökseen. Hallintoasian käsittelystä säädetään yksityiskohtaisesti hallintolaissa. Hallintolaki tulee sovellettavaksi sosiaalihuollossa siltä osin kuin sosiaalihuollon lainsäädännössä ei ole siitä poikkeavia säännöksiä. Hallintolain 19 §:n nojalla sosiaalihuollon asiakas voi panna vireille etuutta, palvelua tai tukitoimea koskevan hakemuksensa kirjallisesti tai viranomaisen luvalla suullisesti. Mikäli suulliseen vireillepanoon suostutaan, on viranomaisen kirjattava tarkasti kaikki asiakkaan vaatimukset häntä koskeviin asiakirjoihin. Sosiaalihuoltolain 34 §:n mukaisesti sosiaalihuoltoasia tulee vireille myös silloin, kun sosiaalihuollon työntekijä on muutoin tehtävässään saanut tietää mahdollisesti sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä.

Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaan (STM julkaisu 2024:13) mukaan sosiaalihuoltolaki ohjaa toimimaan siten, että asiakkailla olisi entistä paremmat mahdollisuudet itse arvioida, mikä on heille soveltuva palvelu ja mistä se on saatavissa. Asiakkaan edun mukaisesti on toimittava myös niissä tilanteissa, joissa asiakas ei työntekijän arvion mukaan ole hakenut sitä palvelua, joka tilanteessa olisi soveltuvin. Asiakkaalle on kerrottava, mihin hänellä on lain mukaan oikeus eli esimerkiksi oikeudesta saada palvelutarpeensa arvioiduksi ja oikeudesta saada kirjallinen päätös haluamastaan palvelusta. Myös niissä tapauksissa, joissa asiakkaan ja palveluohjaajan näkemys palvelutarpeesta eroaa.

Aluehallintoviraston katsoo, että tällä hetkellä käytössä olevan hakulomakkeen mahdollistama yleinen asumispalvelun hakeminen ei ole asianmukainen asian vireille tulotapa. Aluehallintovirasto katsoo, että asiakkaan käytettävissä tulee olla aito mahdollisuus hakea nimenomaan haluamaansa asumispalvelua. Tosiasiassa hakulomakkeen käsittelijä tekee tällä hetkellä ensiarvion asiakkaan hakemasta palvelumuodosta. Aluehallintovirasto on päätöksessään PSAVI/1696/2024 (15.7.2025) ohjannut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta muuttamaan ikäihmisten palveluiden hakumenettelyä siten, että kirjallisella hakemuksella voi hakea haluamaansa asumispalvelua.

Aluehallintovirasto toteaa, että lainsäädännössä on määritelty, kenen toimivaltaan kuuluu asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin tekeminen eri asiakasryhmissä. Sosiaalihuoltolain 46 §:n 1 momentin mukaan omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevän virkasuhteessa olevan sosiaalityöntekijän on tehtävä päätös niistä sosiaalipalveluista, joilla yhdessä turvataan 12 ja 13 §:n mukaisesti erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo sekä terveys ja kehitys, jos menettely on asiakkaan edun mukainen. Vanhuspalvelulain 15 §:n mukaan iäkkään henkilön palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden tämän lain 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.

Vahtolalta saadun selvityksen mukaan palvelutarpeen arvioinnin jälkeen asia viedään moniammatillisen työryhmän pohdittavaksi ja päätettäväksi.

Aluehallintovirasto toteaa yleisellä tasolla, että hyvinvointialueelle laissa säädettyä päätösvaltaa ja oikeutta puhevallan käyttämiseen voidaan

delegointisäännöllä siirtää hyvinvointialueen viranhaltijoille. Delegointisäännöllä ei voida kuitenkaan sivuuttaa viranhaltijalle laissa säädettyä toimi-/pääösvaltaa. Aluehallintovirasto toteaa, että hyvinvointialueilla on oikeus organisoida toimintaansa, antaa työntekijöilleen sosiaalihuollon päätöksentekoa koskevia ohjeita ja monialaisella työryhmällä on mahdollisuus ottaa kantaa, miten asiakkaan palvelutarpeen mukaiset palvelut voitaisiin järjestää. Monialaisen työryhmän ohjauksella ei voida kuitenkaan rajoittaa laissa säädettyä viranhaltijan harkintavaltaa eikä sosiaalihuollon asiakkaiden oikeutta lainmukaisiin palveluihin. Päätöksentekoon oikeutettu viranhaltija harkitsee asiakkaan palvelutarpeeseen perustuen, onko haettu palvelu tai tukitoimenpide asiakkaalle tarpeellinen ja tekee arvionsa mukaisen päätöksen asiassa.

Aluehallintovirasto on 27.3.2025 antanut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle hallinnollista ohjausta valvontapäätöksessä, joka koski sosiaalihuollon päätöksentekoa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella (PSAVI/15937/2023).

Aluehallintovirasto toteaa, että palvelutarpeen selvittämisessä tulee huomioida mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä ja vanhuspalvelulain 15 §:ssä iäkkään henkilön palvelutarpeiden selvittämisestä. Palvelutarpeen selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa.

Aluehallintovirasto toteaa, että moniammatillinen työryhmä ei voi kuitenkaan tehdä asiakasta koskevaa viranhaltijalle kuuluvaa hallintopäätöstä. Moniammatillinen työryhmä voi toimia päätöksenteon tukena, mutta ei voi velvoittaa viranhaltijaa tekemään päätöstä vastoin viranhaltijan tekemää palvelutarpeen arviota.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että moniammatillinen työryhmä ei voi tehdä päätöstä asiakkaan tarvitsemista sosiaalihuollon palveluista. Asiakkaan sosiaalihuollon palveluja koskevan päätöksen tekee virkavastuulla viranhaltija.

Yhteisöllisen asumisen toimitilat

Tarkastuskäynnillä tehtyjen havaintojen ja palvelualuejohtaja Vahtolalta 29.11.2024 saatujen selvitysten mukaan Kotikartano 3:ssa on 26 asuinhuoneistoa, joista 24 on yhteisöllisen asumisen asiakkaiden käytössä. Huoneistot sisältävät keittiötilat. Palvelukeskus Salonkartanon 38 asunnosta 31 asuntoa sisältää keittiötilan. Loput Salonkartanon seitsemän asuntoa (asuinhuonetta) ilman keittiötä sijaitsevat entisen



ympärivuorokautista palveluasumista tuottaneen Seelankodin tilassa. Tilassa on yhteiskeittiö.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on perustanut 1.6.2024 Palvelukeskus Lumilyhdyn yhteisöllisen asumisen toimintayksikön tilaan, josta on lakkautettu ympärivuorokautisen asumisen toimintayksikkö. Palvelukeskus Lumilyhdyn asunnoissa (asukashuoneissa) ei ole keittiötiloja. Lumilyhdyssä asiakkaiden käytössä ei ollut myöskään yhteiskeittiötä, mutta tarkastuskäynnillä saatujen tietojen mukaan sellaisen rakentaminen oli suunnitteilla.

Kaikissa asumisyksiköissä on tiloja, jotka mahdollistavat sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan. Asiakkailla on vuokrasopimus hallinnassaan olevaan asuntoon.

Selvitysten ja tarkastuskäynnin havaintojen mukaan Palvelukeskus Salonkartanossa ja Palvelukeskus Lumilyhdyssä kiinteistön ulko-ovet on lukittu. Tämän vuoksi kiinteistöön pääsee sisälle tai kiinteistöstä pääsee ulos vain hoitajan aukaistessa ulko-oven.

Vahtolalta saadun selvityksen mukaan Pohteella on käytössä turva-auttamispalvelu, jonka myöntämistä ohjaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisen turva-auttamispalvelun myöntämisen perusteet (Tulevaisuuslautakunta 20.9.2023 § 89.) Turvapalveluita voidaan myöntää yksilökohtaisesti, jos asiakkaan toimintakyky mahdollistaa turvalaitteiden käytön ja asiakkaalla on terveyteen tai toimintakykyyn vaikuttava oire/sairaus, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja aiheuttaa vaaratilanteita tai esimerkiksi toistuvaa kaatuilua

Selvityksen mukaan Kotikartano 3:n asiakkaiden osalta kaatumishälyttimien ja ovivalvontalaitteiden tarvetta arvioidaan säännöllisesti. Turvalaitteita hankitaan niille asiakkaille, joille se katsotaan tarpeelliseksi. Hoitajat konsultoivat lääkäriä asiakkaan voinnin /kunnon heikentyessä tai tilapäisesti muuttuessa. Asiakkaan toimintakyvyn mukaan asiakkaalle suunnitellaan kotihoidon yöhoitajan käynnit säännöllisesti tai tilapäisesti. Asiakkaille, jotka eivät itse kykene hälyttämään apua, suunnitellaan tarpeen mukaiset kotihoidon yökäynnit.

Selvityksen mukaan Palvelukeskus Lumilyhdyssä on ovihälytinten ja kulunvalvonnan osalta talon sisäinen turva-auttamisjärjestelmä, josta hälytykset ohjautuvat hoitajan puhelimeen. Hälytys toimii verkossa eli hälytys tulee riippumatta siitä, onko hoitaja talossa tai kotikäynnillä. Lumilyhdyssä on lisäksi kaksi kappaletta liiketunnistimia. Tunnistimet ovat asukkailla, jotka eivät kykene hälyttämään apua.

Selvityksen mukaan Salonkartanon palvelukeskuksessa on oma järjestelmä ovihälytyksiin ja kulunvalvontaan. Näistä hälytys tulee hoitajan puhelimeen. Talokohtaisen ovihälytysjärjestelmän avulla turvataan muistisairaiden asiakkaiden turvallinen asuminen. Salonkartanon osalta toimintaan sisältyy myös vartijapalvelu, jolla turvataan mahdollisten ulkoisten tekijöiden uhat.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että sosiaalihuoltolain 30 §:n 4 momentin mukaan asiakkaiden käytössä olevien sosiaalipalvelujen toimitilojen on tuettava asiakkaiden sosiaalista vuorovaikutusta. Toimitilojen suunnittelussa ja käytössä on huomioitava asiakkaiden yksilölliset tarpeet ja edellytykset, esteettömyys ja yksityisyyden suoja.

Sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaisella yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Valvontalain 8 §:n mukaan palveluntuottajan toimitilojen, laitteiden, välineiden ja tietojärjestelmien on oltava toiminnalle riittävät ja asianmukaiset. Toimitilan ja toimintaympäristön on oltava terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan asiakkaalle tai potilaalle annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle tai tutkimukselle sopiva ja turvallinen. Toimitilojen on tuettava asiakkaiden ja potilaiden yleistä hyvinvointia ja sosiaalista vuorovaikutusta. Toimitilojen, toimintaympäristön ja laitteiden suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon esteettömyys sekä asiakkaiden ja potilaiden yksilölliset tarpeet ja yksityisyyden suoja.

Vanhuspalvelulain 22 §:n mukaan palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että iäkkäiden henkilöiden käytössä olevat palveluntuottajan toimitilat ovat riittävät, turvalliset, esteettömät, kodikkaat sekä muutenkin olosuhteiltaan sopivat heidän tarpeisiinsa nähden.

Ympäristöministeriön asetuksen asuin-, majoitus- ja työtiloista (631/2024) 2 §:n 2 kohdan mukaan asuinhuoneistolla eli asunnolla tarkoitetaan keittiöllä, keittokomerolla tai keittotilalla varustettua yhden asuinhuoneen tai useampia asuinhuoneita käsittävää, ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettua kokonaisuutta, jolla on oma välitön sisäänkäyntinsä.

Mainitun asetuksen 7 §:n mukaan asuinhuoneiston huoneistoalan on oltava vähintään 20 neliometriä. Asetuksen 8 §:n mukaan asuinhuoneiston tilojen

ja pohjaratkaisun on oltava suunniteltu käyttäjämäärä, asuntojen yhteiset tilat ja käyttötarpeiden muutokset huomioon ottaen asumisen kannalta tarkoituksenmukaisia. Asuinhuoneistossa on oltava toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset tilat lepoa, oleskelua ja yhdessäoloa, ruokailua ja ruoanvalmistusta, hygienian hoitoa sekä asumiseen liittyvää välttämätöntä huoltoa ja säilytystä varten. Asuinhuoneistossa tai sen käytössä on oltava asianmukaiset tilat vaatehuoltoa ja irtaimiston säilytystä sekä polkupyörien, lastenvaunujen sekä ulkoilu- ja apuvälineiden säilytystä varten. Tilat on varustettava niiden käytön edellyttämällä kiintokalusteilla, varusteilla sekä teknisillä asennuksilla. Asuinhuoneistossa on kuitenkin aina oltava wc- ja pesutila sekä riittävä perusvarustus ruoanvalmistusta varten.

Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaan mukaan yhteisöllisen asumisen asiakkaan hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto, josta tehdään vuokrasopimus. Kun arvioidaan, vastaako asunto henkilön tarpeita, huomiota on syytä kiinnittää asunnon esteettömyyteen, varustelutasoon sekä kokoon, mihin vaikuttaa muun ohessa se, muuttaako asiakas sinne yksin vai esimerkiksi puolisonsa kanssa.

Valviran verkkosivuilla (<https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/yhteisöllisen-asumisen-toimitilat>) on ohjeistusta edellytyksistä yhteisöllisen asumisen toimitiloista. Ohjeistuksen mukaan "asiakkaiden käytössä olevien sosiaalipalvelujen toimitilojen on tuettava asiakkaiden sosiaalista vuorovaikutusta. Toimitilojen suunnittelussa ja käytössä on huomioitava asiakkaiden yksilölliset tarpeet ja edellytykset, esteettömyys ja yksityisyyden suoja. Tiloja suunniteltaessa on huomioitava, että asunnon koon pitää olla lähtökohtaisesti vähintään 20 m². Asunnolla ei tarkoiteta soluasuntoa. Pariskuntien asunnon on oltava tätä isompi ja kahdelle henkilölle sopiva. Asunnon pitää tukea itsenäistä selviytymistä ja apuvälineiden käyttöä sekä mahdollistaa tarvittaessa asiakkaiden avustamisen. Asunnoissa pitää olla omat wc- ja peseytymistilat sekä tarvittavat keittiötilat tai keittiövaraus. Asunnoissa pitää olla riittävästi tilaa asiakkaiden tarpeita vastaaviin arjen toimintoihin. Asuntojen varustelutason pitää vastata asiakkaiden tarpeita ja toimintakykyä sekä varmistaa asiakasturvallisuuden toteutuminen. Omaevalvonta on ensisijainen keino huolehtia toimitilojen asianmukaisuuden varmistamisesta. Viime kädessä valvontaviranomainen tekee kokonaisharkinnan perusteella arvion toimitilojen asianmukaisuudesta."

Aluehallintovirasto toteaa tarkastuskäynneillä tehtyjen yleisten havaintojen ja saadun selvityksen perusteella, että yhteisöllisessä asumisessa asiakkaiden asumisturvallisuutta on pyritty lisäämään erilaisilla turvapalveluilla ja -laitteilla, muun muassa asiakkaan liikkumiseen perustuvilla ovihälyttimillä, asiakkaiden omaa käyttöä edellyttävillä hälytyslaitteilla sekä kiinteistöjen ulko-ovien lukitsemisella.



Aluehallintovirasto kuitenkin korostaa, että hyvinvointialueen tulee yhteisöllistä asumista järjestäessään huolehtia siitä, että yhteisöllisessä asumisessa asiakkaalla on tosiasiallinen kyky käyttää hänelle myönnettyjä turvapalveluita ja -laitteita.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan 1.6.2024 perustetun Palvelukeskus Lumilyhdyn toimitilat eivät täytä Ympäristöministeriön asuin-, majoitus- ja työtiloista antamaa asetusta keittiö, keittokomero tai keittotilojen osalta. Aluehallintovirasto korostaa, että hyvinvointialueen sijoittaessa asiakkaita Palvelukeskus Lumilyhtyyn tulee asiakaskohtaisesti arvioida, vastaavatko tämänhetkiset Lumilyhdyn toimitilat varusteiltaan asiakkaan tarpeita ja toimintakykyä.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että yhteisöllisen asumisen asunnoissa tulee olla riittävästi tilaa ja riittävä varustelutaso asiakkaiden tarpeita vastaaviin arjen toimintoihin. Aluehallintovirasto toteaa, että hyvinvointialueen arvioidessa vastaako asunto henkilön tarpeita, on syytä kiinnittää huomiota muun muassa asunnon varustelutasoon. Asiakkaalla tulee olla halutessaan mahdollisuus valmistaa itse ruokansa tai pestä pyykkinsä. Hyvinvointialue ei voi edellyttää, että yhteisöllisessä asumisessa asiakas lähtökohtaisesti hankkii ateriapalvelut tai vaatehuollon tukipalveluna, mikäli siihen ei muutoin ole tarvetta.

Lisäksi aluehallintovirasto toteaa, että yhteisöllistä asumista tiloissa tuottava taho vastaa asumiseen ja asuntoihin liittyvästä yleisestä turvallisuudesta, kuten lakisääteisistä, esimerkiksi pelastuslain (379/2011) mukaisista turvallisuussuunnitelmista, yhteistyössä yksikössä toimivien toimijoiden kanssa.

Aluehallintovirasto pitää myönteisenä sitä, että Pohteen www-sivulla on kuunneltavissa Palvelukeskus Salonkartanon esteettömyystietoja. (<https://pohde.fi-ikaihminen-palvelukodit/oulunsalon-palvelukoti-salonkartano/#>).

Sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan järjestäminen

Palvelualuejohtaja Vahtolalta 29.11.2024 saatujen selvitysten mukaan yhteisöllisen asumisen palvelukuvauksen laatiminen on Pohteella meneillään. Vahtolan selvitysten mukaan asiakkaiden sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta sisältyy yhteisölliseen asumiseen. Pohteen palvelukuvauksessa toiminnan tavoitteena on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä tarjota asiakkaille päivittäin mielekästä tekemistä ja mahdollistaa kodin ulkopuolella liikkuminen.



Selvityksen mukaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa tulee palvelukuvausluonnoksen mukaan olla tarjolla vähintään seitsemän (7) tuntia viikossa ja sitä on järjestettävä asiakkaiden tarpeiden mukaisina aikoina, myös iltaisin ja viikonloppuisin. Nimetty työntekijä ohjaa ja koordinoi sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Toiminnan tulee vastata asiakkaiden tarpeita ja olla monipuolista ja vaihtelevaa, esimerkiksi ulkoilua, liikuntaa, tapahtumissa käyntejä, musiikkia, elokuvia, keskustelua ja muisteluhetkiä, lukemista, leipomista, taidetta, luontoretkeä, käsitöitä sekä erilaisia kotona ja pihalla yhdessä tehtäviä askareita. Toiminnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös vuodenaikojen ja juhlapyhien mukaisen toiminnan järjestäminen.

Selvityksen mukaan yhteisöllisessä asumisessa asiakasta/asukasta tuetaan osallistumaan lisäksi harrastuksiin ja toimintaan, joiden järjestäjätahona voi olla esimerkiksi kunta ja kolmas sektori. Osallistuminen on asiakkaille vapaaehtoista. Sosiaalista kanssakäymistä edistävästä toiminnasta laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma ja sen lisäksi toiminnasta laaditaan viikoittainen ohjelma. Toiminnan toteutumista seurataan, dokumentoidaan ja kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa, esimerkiksi asukaskokouksissa.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaan yhteisölliseen asumiseen kuuluu, että asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön kuntainfossa (8/2022, 19.12.2022) sekä Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaassa todetaan muun muassa, että hyvinvointialue palvelujen järjestäjänä vastaa siitä, että asumisyksikössä tarjotaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa, mutta yhteisöllisen asumisen palveluntuottaja voi antaa sen toteuttamisen esimerkiksi järjestöjen tai yksityisten palveluntuottajien tehtäväksi. Toiminnan sisältö on hyvä suunnitella asiakkaiden toivomusten pohjalta. Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta voi olla erilaista eri yksiköissä asiakkaiden tarpeiden ja mieltymysten mukaan. Iäkkäiden asiakkaiden kohdalla toimintaan voi sisältyä esimerkiksi yhdessä ruokailua, laulu- ja runohetkiä, askartelua, liikuntatuokioita, tietovisoja ja ulkoilua.

Palvelualuejohtaja Vahtolalta saatujen selvitysten mukaan Pohteella ollaan laatimassa yhteisöllisen asumisen palvelukuvausta. Aluehallintovirasto toteaa, ettei yhteisöllisen asumisen palvelukuvausta ole liitetty Pohteen verkkosivuille.

Saatujen selvitysten mukaan kaikissa kolmessa asumisyksikössä kehitetään virkistys- kulttuuri- ja liikuntatoiminnan suunnitelmaa ja viikko-ohjelmaa, jota varten on tarkoitus kartoittaa myös muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä kuten seurakunnat ja järjestöt. Vahtolan mukaan Palvelukeskus Salonkartanossa oli selvityksen antohetkellä kolme nimettyä vastuuhenkilöä sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan toteuttamiseen. Tarkastuskäynneillä tuli esille, että kaikissa kolmessa yksikössä oli henkilöstöä, jotka olivat kiinnostuneita sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan toteuttamisesta osana työtehtäviään.

Pohteen verkkosivulla olevan yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelman (15.3.2025) mukaan yhteisöllisen asumisen palveluyksikön toiminta-ajatuksen ja toimintaperiaatteiden mukaan "asiakkaiden sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta sisältyy yhteisölliseen asumiseen. Tavoitteenamme on edistää asiakkaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä tarjota asiakkaillemme päivittäin mielekästä tekemistä ja mahdollistaa kodin ulkopuolella liikkuminen. Yhteisöllisessä asumisessa voi osallistua sosiaalista kanssakäymistä edistävään monenlaiseen päivittäiseen toimintaan. Tarvittaessa henkilökunta avustaa osallistumisessa."

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalihuoltolain mukaisen yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteiden (Tulevaisuuslautakunta 6.9.2023 § 84) mukaan yhteisöllisen asumisen palveluun kuuluu sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta ja asiakkaan ohjaus. Yhteisöllisyyttä tukevana toimintana järjestetään fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyä ylläpitävää ja edistävää toimintaa, jossa on huomioitu asiakkaiden tarpeet ja toiveet. Yhteisöllinen toiminta on useimmiten ryhmämuotoista ja tukee osallistujien keskinäisiä suhteita sekä kannustaa oma-aloitteisten ryhmien muodostumiseen. Toimintaa järjestetään vaihtelevasti sisä- ja ulkotiloissa. Yhteisöllistä toimintaa ohjaa ja koordinoi tehtävään nimetty kokoaikainen yhteisöllisen toiminnan koordinaattori tai vastaava työntekijä. Palveluntuottaja huolehtii, että yhteisöllisestä toiminnasta laaditaan toimintasuunnitelma ja sen lisäksi viikkokohtainen ohjelma. Palveluntuottaja vastaa, että toiminnan toteutumista seurataan ja dokumentoidaan sekä kehitetään säännöllisesti.

Aluehallintoviraston tarkastuskäynneillä tuli esille, että Kotikartano 3:ssa, Palvelukeskus Lumilyhdyssä ja Palvelukeskus Salonkartanossa järjestettiin jonkin verran sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa ja kartoitettiin yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tarkastuskäynneillä käytyjen keskustelujen mukaan toiminta ei ollut kuitenkaan suunnitelmallista ja säännöllistä, eikä henkilöstöllä ollut tietoa, miten Pohteella tullaan koordinoimaan sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa ja kenen tehtäviin asia tulee kuulumaan.

Aluehallintovirasto toteaa saatujen selvitysten ja tarkastuskäyntien perusteella, ettei sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta ole toteutunut ikääntyneiden yhteisöllisessä asumisessa lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla eikä Pohteen sosiaalihuoltolain mukaisen yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteiden mukaisesti.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että yhteisöllisessä asumisessa asukkaille tulee olla tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Aluehallintovirasto toteaa, että toimintayksikön vastuuhenkilö vastaa osaltaan myös sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan toteuttamisen kokonaisuudesta.

Asiakkaiden toimintakyky ja kotihoidon palvelut

Palvelualuejohtaja Vahtolalta 29.11.2024 saadun selvityksen mukaan Kotikartanon 3:ssa asui 24 asiakasta. Asiakkaat olivat iältään 66–96-vuotiaita. Asiakkaat ovat monisairaita ja tarvitsevat hoitajien apua useissa, lähes kaikissa päivittäisissä toimissaan. Asiakkaiden toimintakyky vaihtelee ohjauksen tarpeesta kahden hoitajan avun tarpeeseen. Osa asiakkaista tarvitsee muistisairauden vuoksi päivittäistä ohjausta ja opastusta arjen toiminnoissa.

Kotikartano 3:n asukkailla oli myönnetty kotihoidon palvelua 20-67 tuntia kuukaudessa. Saadun selvityksen mukaan Kotikartano 3:ssa asui kymmenen asiakasta, jotka eivät kyenneet hälyttämään itselleen apua. Heistä viidellä oli asunnon ulko-ovessa ovihälytin, joka hälytti yöaikaan yöpartion työntekijälle. Säännöllisiä yöhoidon käyntejä oli sovittu yhdelle asiakkaalle. Ajanjaksolla 1.9-31.10.2024 oli yöaikaan tehty 102 turvahälytystä. Hälytyksiä oli tehnyt 11 eri asiakasta. Pääsääntöisesti kuitenkin samat henkilöt olivat tehneet useita hälytyksiä, enimmillään tarkastelujakson (1.9-31.10.2024) aikana sama asiakas oli tehnyt 51 turvahälytystä. Kotikartanossa kahdelle asiakkaalle oli myönnetty ympärivuorokautiseen palveluasumisen palvelu, mutta päätöstä ei oltu vielä toimeenpantu eikä palvelua järjestetty. Henkilökunta on Kotikartanossa paikalla päivittäin kello 06.30-21.00.

Palvelukeskus Lumilyhdyssä yhteisöllisessä asumisessa asui tarkastuskäynnin aikana kuusi asiakasta, joille kotihoidon palvelua oli myönnetty 43-76 tuntia kuukaudessa. Saadun selvityksen mukaan Lumilyhdyn yksi asiakas ei pystynyt hälyttämään itselleen apua. Hänelle oli myönnetty ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelu 28.8.2024, mutta päätöstä ei oltu vielä toimeenpantu eikä palvelua järjestetty. Asiakas odotti ympärivuorokautista palveluasumispaikkaa Lumilyhdyssä. Säännöllisiä



yöhoidon käyntejä oli sovittu viidelle asiakkaalle. Lumilyhdyn asiakkaiden kotihoidon palvelut tuotettiin Liminka-Lumijoki kotihoidon tiimistä. Tarkastuskäynnillä tuli esille, että kotihoidon tiimi työskentelee kolmessa vuorossa ja yöaikaan hoitaja on Lumilyhdyssä. Mikäli hoitaja tekee asiakaskäyntejä yön aikana Lumilyhdyn ulkopuolella, hän palatessaan varmistaa asiakkaiden tilanteen.

Salonkartanon palvelukeskuksen yhteisöllisessä asumisessa asui 36 asiakasta. Heistä kolmelle oli tehty ympärivuorokautisen palveluasumisen päätös. Yksi myönteisen päätöksen saaneista asiakkaista oli muuttamassa ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Toisen asiakkaan kohdalla päätös oli voimassa, mutta omainen oli kieltäytynyt tarjotusta paikasta. Hänelle oli suunniteltu uusi palvelutarpeen arvio. Kolmannen asiakkaan kohdalla päätöstä ei oltu vielä toimeenpantu eikä palvelua järjestetty. Hänen kohdallaan hoivaa ja huolenpitoa oli vahvistettu odotusajalle.

Selvityksen mukaan Palvelukeskus Salonkartanossa asuu pitkäaikaisia asiakkaita, joiden toimintakyky on heikentynyt vuosien varrella ja asiakkaiden palvelutarpeiden kasvu näkyy säännöllisen kotihoidon palveluiden kasvussa. Suuri asiakaskohtainen kotihoidon palvelun kuukausituntimäärä voi sisältää kahden hoitajan työpanoksen. Asiakkaiden kokonaistuntimäärää kuukausittaisessa palveluajassa nostaa avustaminen siirtymisissä ruokailuihin tai toimintoihin. Palveluajan ja käyntimäärien kasvuun liittyen henkilöstömäärää on nostettu suhteessa asiakkaiden tarpeisiin.

Salonkartanon asiakkaille kotihoidon palvelua oli myönnetty 17-178 tuntia kuukaudessa. Saadun selvityksen mukaan säännöllisiä yöhoidon käyntejä oli sovittu 26 asiakkaan kohdalla (1-4 käyntiä/yö). Ajanjaksolla 1.9-31.10.2024 turvahälytyksiä yöaikaan oli tehty 185. Hälytyksiä oli tehnyt 14 eri asiakasta. Pääsääntöisesti kuitenkin samat henkilöt olivat tehneet useita hälytyksiä, enimmillään tarkastelujakson aikana sama asiakas oli tehnyt 53 hälytystä. Saadun selvityksen mukaan kahdeksan asiakasta ei kykene hälyttämään itselleen apua turvapuuhelmella. Lisäksi kymmenen asiakasta hakee apua joko hakeutumalla käytävälle, huutamalla tai nykäisemällä hihasta. Yhden asiakkaan kohdalla puoliso hälyttää tarvittaessa apua. Palvelukeskus Salonkartanossa henkilöstö on paikalla ympäri vuorokauden.

Selvityksen mukaan Pohteen toimintaohjeissa on sosiaalihuoltolain 42 §:ään viitaten ohjeistettu, että asiakkaan toimintakyvyn oleellisissa muutoksissa otetaan yhteyttä Ikäihmisten palveluohjauksessa alueen palveluohjaajaan, joka tekee asiakkaalle uuden palveluntarpeen arvion. Tarkastuskäynneillä saadun tiedon mukaan vastuuyksikköpäälliköt seuraavat asiakkaille myönnettyjen kotihoidon palvelujen riittävyyttä ja tuntien toteutumista kuukausitasolla.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Sosiaalihuoltolain 21 b §:n 2 momentin mukaan yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi.

Sosiaalihuoltolain 19 a §:n 3 momentin mukaan kotihoitoa järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi kotihoitoa järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Pykälän 4 momentin mukaan kotihoitoa järjestetään henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta.

Vanhuspalvelulain 13 §:n mukaan iäkkäälle henkilölle on järjestettävä laadukkaita sosiaali- ja terveysten palveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Palvelualuejohtaja Vahtolalta saatujen selvitysten mukaan palvelutarpeen arviot tehdään Ikäihmisten palveluohjauksesta ja arvioiden perusteella tehdään päätökset kotiin annettavista palveluista eli kotihoidosta ja tukipalveluista. Saadun selvityksen mukaan asiakkaiden hoidon ja huolenpidon tarve Kotikartanossa, Lumilyhdyssä ja Salonkartanossa on suurimmalla osalla asiakkaista MapLe 5 hoito- ja palvelutarveluokituksen mukaan suuri tai erittäin suuri. Asiakkaila on säännöllistä palveluntarvetta myös yöaikaan ja yöaikaisia turvahälytyksiä on tehty paljon. Kotikartano 3:ssa asui saatujen tietojen mukaan kymmenen ja Palvelukeskus Salonkartanossa kahdeksan asiakasta, jotka eivät kyenneet hälyttämään itselleen apua turvapuhelimella.

Aluehallintovirasto toteaa, että asiakasturvallisuus voi vaarantua vakavasti erityisesti tilanteissa, joissa asiakkaalla ei ole kykyä hälyttää itselleen turvapuhelimella apua. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan yhteisöllinen asuminen ja kotihoidon palvelut eivät sovellu henkilölle, joka tarvitsee päivittäin vuorokaudenajasta riippumatta runsaasti jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että palveluntuottajan ja yksikön vastuushenkilön tulee omavalvonnan keinoin seurata toimintayksikön asiakkaiden yhteisöllisen asumisen palvelun ja kotihoidon

palvelujen toteutumista ja palvelujen riittävyyttä. Palvelut on toteutettava niin, että ne tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Palvelut on sovitettava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön yksilöllisiä palveluntarpeita. Vastuuhenkilön tulee huolehtia muun muassa siitä, että asiakkaan toimintakyvyn oleellisesti muuttuessa, asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Aluehallintovirasto toteaa, että erityisesti niiden asiakkaiden osalta, joilla on tarvetta useisiin yöhoidon käynteihin ja, jotka tekevät toistuvasti turvahälytyksiä tai eivät kykene hälyttämään itselleen apua, tulee kiinnittää erityistä huomiota asiakasturvallisuuden varmistamiseen ja riittävien asiakkaiden tarvitsemien palvelujen järjestämiseen.

Aluehallintovirasto toteaa lisäksi, että hyvinvointialueen on järjestettävä iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystalvveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä. Sosiaalihuoltolain 42 §:ssä tarkoitetun omatyöntekijän on iäkkään henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaisesti seurattava iäkkään henkilön palvelutarpeiden muutoksia ja oltava iäkkään henkilön suostumuksella tarvittaessa yhteydessä hänen sosiaali- ja terveystalvvelujensa järjestämisestä ja tuottamisesta vastaaviin tahoihin, jotta palvelut vastaisivat mahdollisimman hyvin iäkkään henkilön tarpeita.

Asiakkaiden itsemääräämisoikeuden toteutuminen ja rajoitustoimenpiteiden käyttö

Palvelualuejohtaja Vahtolalta 29.11.2024 saatujen selvitysten mukaan toiminnan lähtökohta on, että sosiaalihuollon palveluissa otetaan huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide. Selvitysten mukaan asiakkaalle pitää antaa mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos asiakas ei sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi pysty ilmaisemaan mielipidettään, asiakkaan tahtoa pitää selvittää yhdessä hänen laillisen edustajansa, omaisensa tai läheisensä kanssa.

Aluehallintoviraston käytettävissä olevien selvitysten mukaan Kotikartano 3:ssa ja Palvelukeskus Salonkartanossa oli tarkasteluajanjaksolla (1.9-31.10.2024) asiakkaita, joilla oli käytössä rajoittamistoimenpiteitä, kuten hygienihaalari tai ylös nostetut sängynlaidat. Selvityksen mukaan kahdeksalla asiakkaalla Palvelukeskus Salonkartanossa ja kolmella asiakkaalla Kotikartanossa oli lääkärin luvalla rajoitustoimenpiteitä asiakasturvallisuuteen perustuen. Tarkastuskäynnillä havaittiin, että myös Lumilyhdyssä asiakkaan sängyn laidat oli nostettu ylös. Tarkastuskäynneillä

tuotiin esille, että osa asiakkaista toivoo itse, että sängynlaidat nostetaan ylös.

Saadun selvityksen mukaan päätöksen rajoittamistoimenpiteiden käytöstä tekee lääkäri. Pohteen ohjeistuksen mukaan asiassa tulee kuulla asiakasta, mikäli se on mahdollista ja keskustella omaisten kanssa. Selvityksen mukaan suuri osa asiakkaista on muistisairaita tai eivät kykene ilmaisemaan tahtoaan tai sairaudestaan johtuen tekevät itselleen epäedullisia päätöksiä. Rajoitteesta tehty hoitopäätös on voimassa 3 kuukautta, jonka jälkeen arvioidaan rajoitteen tarpeellisuutta ja tarvittaessa hoitopäätöstä jatketaan. Selvitysten mukaan rajoitteiden käyttöä seurataan päivittäisien toimien ja hoitotilanteiden yhteydessä ja käyttö kirjataan asiakastietoihin.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Aluehallintovirasto toteaa, että perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Saman pykälän 3 momentin mukaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta. Perustuslain 22 §:n julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 §:n mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan. Asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä. Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Asiakkaan kuulemisesta ennen häntä koskevan päätöksen tekemistä säädetään hallintolaissa. Asiakkaan tahdosta riippumattomista toimenpiteistä sekä asiakkaan hoitoon tai huoltoon liittyvistä pakotteista ja rajoituksista sekä niitä koskevasta päätöksentekomenettelystä sosiaalihuollossa on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Asiakaslain 9 §:n 1 momentin mukaan, jos täysi-ikäinen asiakas ei sairauden, henkisen toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi pysty osallistumaan ja vaikuttamaan palvelujensa tai sosiaalihuoltoonsa liittyvien muiden toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen taikka ymmärtämään ehdotettuja ratkaisuvaihtoehtoja tai päätösten vaikutuksia, on asiakkaan tahtoa selvitettävä yhteistyössä hänen laillisen edustajansa taikka omaisensa tai muun läheisen henkilön kanssa.

Aluehallintovirasto toteaa yleisellä tasolla, että eduskunnan apulaisoikeusasiamies on muun muassa tarkastuspöytäkirjassa EOAK/4738/2019 todennut, että rajoittamistoimenpiteestä on kysymys silloin, kun toimenpiteellä puututaan vanhuksen perusoikeuksiin, kuten liikkumisvapauteen ja itsemääräämisoikeuteen. Perusoikeuden rajoittamisen perusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja rajoituksen tulee olla painavan tarpeen vaatima. Rajoitusten on oltava suhteellisuusvaatimuksen mukaisia ja välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi. Perusoikeuden rajoitus on sallittu ainoastaan, jos tavoite ei ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvin keinoin. Rajoitus ei saa mennä pidemmälle kuin on välttämätöntä. Perusoikeuksia rajoittaessa on myös huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä. Perusoikeuteen ja ihmisoikeuksien rajoittaminen on sallittua vain, jos rajoittaminen perustuu lakiin ja on riittävän täsmällinen ja sisältää asianmukaiset oikeussuojakeinot.

Edellä mainitun tarkastuspöytäkirjan mukaan vanhusten kotihoidossa, palveluasumisessa tai laitoshoidossa olevien asukkaiden liikkumisvapauden, itsemääräämisoikeuden ja muiden perusoikeuksien rajoittamisesta ei ole lainsäädäntöä. Laillisuusvalvonnassa on vakiintuneesti katsottu, että ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluyksikön tai laitoshoidon asukkaan vapauden rajoittaminen on sallittua vain lääkärin päätöksen perusteella. Kotihoidon asiakkaiden kohdalla ei ole mahdollista käyttää rajoitustoimenpiteitä.

Aluehallintoviraston tarkastuskäynnillä tekemien yleisten havaintojen ja palvelualuejohtaja Vahtolalta saatujen selvitysten mukaan yksiköissä on asiakkaita, joiden itsemääräämisoikeutta asiakasturvallisuuteen perustuen rajoitetaan nostamalla sängynlaidat ylös tai käyttämällä hygieniahalaria.

Apulaisoikeusasiamies on tarkastuspöytäkirjassa EOAK/4738/2019 todennut kannanottonaan, ettei rajoitustoimenpiteiden käyttäminen ole sallittua kotihoidon työntekijöille. Apulaisoikeusasiamiehen mukaan rajoitustoimenpiteestä ei kuitenkaan ole kysymys silloin, jos liikkumista estävä väline, esimerkiksi sängynlaidat on käytössä henkilöllä, joka ei kykene liikkumaan.

Aluehallintovirasto toteaa, että yhteisöllisen asumisen asiakkaiden hoidon ja huolenpidon palvelu toteutetaan kotihoidon palveluna.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asiakkaat, joiden asiakasturvallisuuden varmistamiseksi tarvitaan rajoittamistoimenpiteitä, eivät lähtökohtaisesti ole toimintakyvyltään yhteisölliseen asumiseen soveltuvia eivätkä kotihoidon palvelut ole silloin riittäviä. Asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa on tärkeää huomioida, että asiakkaan

sosiaalihuoltoa toteutetaan siten, että se vastaa hänen yksilöllistä tarvettaan ja siten voidaan ehkäistä rajoitustoimenpiteiden käytön tarvetta.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asiakkaan perusoikeudet ja oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon eivät toteudu tilanteissa, joissa kotihoidon asiakkaan asiakasturvallisuuden varmistamiseksi joudutaan turvautumaan rajoitustoimenpiteisiin.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että kotihoidon asiakkaiden palveluissa ei ole mahdollista käyttää rajoitustoimenpiteitä.

Kiinteistön ulko-ovien lukitseminen

Tarkastuskäynneillä tehtyjen havaintojen ja saadun selvityksen mukaan Palvelukeskus Salonkartanon ja Palvelukeskus Lumilyhdyn kiinteistöjen ulko-ovet on lukittu siten, että ulko-ovista pääsee kulkemaan sisään ja ulos vain hoitajan aukaistessa oven. Palvelukeskus Salonkartanossa kolmella asiakkaalla oli avain kiinteistön ulko-oveen. Palvelukeskus Lumilyhdyssä asiakkailla ei ollut avaimia kiinteistön ulko-oveen.

Vahtolalta saadun selvityksen mukaan suuri osa asiakkaista on muistisairaita tai he eivät kykene ilmaisemaan tahtoaan tai sairaudestaan johtuen tekevät itselleen epäedullisia päätöksiä. Tarkastuskäynneillä tuli esille, että Palvelukeskus Salonkartanon ja Palvelukeskus Lumilyhdyn kiinteistön ulko-ovet ovat sisältäpäin lukittuna sen vuoksi, ettei muistisairaat eksymisvaarassa olevat asiakkaat pääse poistumaan kiinteistöstä. Aluehallintovirasto ymmärtää periaatteen, jossa asumisyksikössä pitkään asuneen asiakkaan kohdalla ei nähdä perusteita asiakkaan siirtämiselle toiseen asumisyksikköön toimintakyvyn laskiessa, ja että muistisairaana henkilön kohdalla tuttu koti voi tukea arjessa selviytymistä paremmin kuin olosuhteiden muuttaminen. Aluehallintovirasto pitää kuitenkin ongelmallisena, että muistisairaiden ja eksymisvaarassa olevien asiakkaiden vuoksi yksikön muiden asiakkaiden liikkumista joudutaan rajoittamaan lukitsemalla kiinteistön ulko-ovet sisältäpäin. Kiinteistön ulko-ovien lukitseminen sisältäpäin vaikeuttaa muun muassa itsenäistä ulkoilua.

Aluehallintovirasto ohjaa omavalvonnan keinoin huolehtimaan asiakasturvallisuuden toteutumisen varmistamisen ohella lisäksi myös siitä, että asiakkaiden itsemääräämisoikeutta ei perustetta rajoiteta.

Omavalvonta

Tarkastuskäynneillä saadun tiedon mukaan yhteisölliselle asumiselle ei oltu laadittu omavalvontasuunnitelmaa. Vahtolalta saadun selvityksen mukaan yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelmien laatimisen osalta Pohteella on tulossa uusi toimintatapa eli suunnitelmat laaditaan palveluittain. Selvityksen mukaan suunnitelma laaditaan yhteisöllisen asumisen osalta omanaan ja muiden kotiin annettavien palveluiden osalta käytettävissä on Lakeus Pohjoisen omavalvontasuunnitelma. Selvityksen mukaan yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelman laadinta on aloitettu ja aikataulutettu joulukuulle 2024.

Pohteen verkkosivuille on ([Pohde, Omavalvontasuunnitelma](#)) liitetty iäkkäiden palvelujen yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelma. Suunnitelman on hyväksynyt 18.3.2025 toimialuejohtaja Mervi Koski. Verkkosivulla on lisäksi yhteisöllisen asumisen omavalvonnan seurantaraportit ajanjaksoille 1-4.1.2025 ja 1.5-31.8.2025.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Valvontalain 10 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Aluehallintovirasto toteaa, että valvontalain 23 §:n mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti. Palvelunjärjestäjän omavalvontaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi eri palveluntuottajien kanssa tekemiensä sopimusten noudattamista sekä ohjata ja valvoa yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Palvelunjärjestäjän on varmistettava omien sekä hankkimiensa palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu. Palvelunjärjestäjän on seurattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen henkilöstön riittävyyttä sekä tilojen ja laitteiden turvallisuutta ja soveltuvuutta palvelujen toteuttamisessa.

Valvontalain 27 §:n 1 momentin mukaan palveluntuottajan on valvottava oman toimintansa ja alihankkijan toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Palveluntuottajan on laadittava palveluyksiköittäin päivittäisen toiminnan laadun, asianmukaisuuden ja

turvallisuuden varmistamiseksi sekä asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seurantaan varten omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palveluyksikössä palveluntuottajan ja sen lukuun tuotetut palvelut. Omavalvontasuunnitelmaan on sisällytettävä kuvaus vaaratapahtumien ilmoitus- ja oppimismenettelystä.

Valvontalain 27 §:n 2 momentin mukaan palveluntuottajan on otettava huomioon palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa palveluyksikön palveluja saavilta asiakkailta ja potilailta, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä palveluyksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa tehtäessä ja muutettaessa on otettava huomioon myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset.

Valvontalain 27 §:n 3 momentin mukaan palveluntuottajan on tehtävä omavalvontasuunnitelma sähköisesti ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa tai muulla sen julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä omavalvontasuunnitelma julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Palveluyksikön omavalvontasuunnitelmassa kuvatus toiminnan toteutumista on seurattava ja seurannassa havaitut puutteellisuudet on korjattava. Seurannasta on tehtävä selvitys ja sen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava neljän kuukauden välein julkisessa tietoverkossa tai muulla niiden julkisuutta edistävällä tavalla sekä pidettävä julkisesti nähtävänä palveluyksikössä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa julkaista.

Valvontalain 27 §:n 4 momentin mukaan palveluntuottaja ja vastuuhenkilö vastaavat siitä, että omavalvontasuunnitelmaa toteutetaan päivittäisessä toiminnassa palveluja tuottaessa. Palveluyksikön omavalvontaan sisältyvää palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista ja palvelujen kehittämistä toteuttaa palveluntuottajan henkilökunta.

Valviran Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisemisesta ja seurannasta (Dnro V/42106/2023)(8.5.2024) mukaan palveluntuottajan omavalvonnalla tarkoitetaan sosiaali- ja terveystalouden ennakoivaa, toiminnanaikaista ja jälkikäteistä laadun- ja riskienhallintaa, jolla osaltaan varmistetaan asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutuminen. Määräyksen mukaan omavalvonta määrittää muun muassa, miten organisaatio vastaa palvelujen jatkuvuudesta, turvallisuudesta ja laadusta. Omavalvonnan toimeenpano edellyttää suunnitelmallisia toimenpiteitä sen tavoitteiden toteutumiseksi. Omavalvontasuunnitelmalla tarkoitetaan palveluyksiköittäin laadittavaa asiakirjaa, jossa palveluntuottaja kuvaa toiminnan keskeiset riskit sekä miten palveluntuottaja ja henkilöstö valvovat palveluyksikköön kuuluvien palvelujen laatua, asianmukaisuutta, turvallisuutta ja asiakas- ja



potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyttä.

Omavalvontasuunnitelma on päivittäisen toiminnan työväline.

Omavalvontasuunnitelma on osa palvelunjärjestäjän ja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä palveluja antavan palveluntuottajan omavalvontaohjelmaa.

Valviran määräyksen mukaan palveluyksiköllä tarkoitetaan julkisen tai yksityisen palveluntuottajan ylläpitämää toiminnallista ja hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan sosiaali- tai terveystalvveluja. Palveluyksikölle merkitään Soteri-rekisteriin yksi tai useampi palvelupiste rekisteritekniseksi apukäsitteeksi, jonka tarkoituksena on osoittaa tosiasiallista paikkaa, jossa tai josta käsin palveluyksikköön rekisteröityjä palveluja tuotetaan asiakkaille tai potilaille. Palveluyksiköllä tarkoitetaan Valviran määräyksessä myös valvontalain 4 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaista yhteistä palveluyksikköä. Palveluyksikköön kuuluvia palveluja voidaan tuottaa yksityisiä ja julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuissa fyysiseen sijaintiin viittaavassa yhdessä tai useammassa toimintayksikössä.

Pohteen verkkosivulle ([Pohde, Omavalvontasuunnitelma](#)) liitetyn iäkkäiden yhteisöllisen asumisen omavalvontasuunnitelman mukaan iäkkäiden yhteisöllinen asuminen -palveluyksikkö on määritetty yhdeksi toiminnalliseksi ja hallinnollisesti järjestetyksi kokonaisuudeksi. Suunnitelmasta ei käy ilmi, mitkä ovat tosiasiallisia toimintayksiköitä (Soteri-rekisterin mukaan palvelupisteitä), joissa palveluyksikön palveluja tuotetaan asiakkaille. Suunnitelman mukaan palvelupisteet on kuvattu erillisessä liitteessä, joka ei ole Pohteen verkkosivulla. Aluehallintoviraston saaman käsityksen mukaan Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen - palveluyksikön omavalvontasuunnitelma kattaa kaikki Pohteen oman toiminnan iäkkäiden yhteisöllistä asumista tuottavat toimintayksiköt.

Valviran määräyksen mukaan omavalvontasuunnitelman tulee olla selkeä sekä helposti ymmärrettävä ja käytettävä työväline, joka ohjaa palveluyksikön henkilöstön käytännön työtä ja toimintaa.

Aluehallintovirasto toteaa Pohteen verkkosivuilla olevasta iäkkäiden yhteisöllinen asuminen -palveluyksikölle laaditusta omavalvontasuunnitelmasta, että suunnitelmassa kuvataan hyvin ohuesti yhteisöllisen asumisen toteuttamista ja siihen liittyvää laatua, asianmukaisuutta, turvallisuutta ja asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyttä. Suunnitelma kuvaa ennemminkin palveluyksikössä toteutettavaa kotihoidon palvelua.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Pohteen verkkosivulla oleva yhteisöllinen asuminen -palveluyksikölle laadittu omavalvontasuunnitelma



ei ohjaa yhteisöllisen asumisen palvelua, ei sen johtamista eikä toiminnan toteuttamista. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan iäkkäiden yhteisöllinen asuminen -palveluyksikön omavalvontasuunnitelmasta tulee käydä ilmi sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan sisältö ja palvelun tuottamisen resurssit kotihoidon palvelun ohella.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että palveluntuottajan tulee laatia iäkkäiden yhteisöllinen asuminen -palveluyksikölle omavalvontasuunnitelma siten, että se kuvaa miten palveluntuottaja omavalvonnan keinoin varmistaa päivittäisen toiminnan laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta sekä seuraa asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyttä.

Aluehallintovirasto toteaa, että palveluntuottaja ja toimintayksikön vastuuhenkilö vastaavat siitä, että omavalvontasuunnitelmaa toteutetaan päivittäisessä toiminnassa palveluja tuottaessa. Palveluyksikön omavalvontaan sisältyvää palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista ja palvelujen kehittämistä toteuttaa palveluntuottajan henkilökunta.

Aluehallintovirasto toteaa lisäksi, että jokaisella työntekijällä on velvollisuus informoida omia esihenkilöitä, jos he työssään havaitsivat, että yksittäisen asiakkaan välttämätön huolenpito on vaarassa. Työntekijöiden on tunnettava valvontalain mukaiset ilmoitusvelvollisuudet ja osattava toimia niiden mukaisesti. Omavalvonnasta vastaavien viranhaltijoiden lisäksi yksittäisillä työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa valvontaviranomaiselle, jos organisaatiossa annetut ohjeet voivat vaarantaa asiakkaiden välttämättömän huolenpidon tai muun perusoikeuden, eikä epäkohtaa saada korjattua palveluntuottajan ja hyvinvointialueen sisäisin toimenpitein.

Viitaten Valviran antamaan määräykseen aluehallintovirasto toteaa, että omavalvontasuunnitelman laajuus ja sisältö määräytyvät palveluyksikössä tuotettavien palvelujen ja toiminnan laajuuden mukaan. Omavalvontasuunnitelman on katettava palveluyksikössä tuotetut palvelut, mukaan lukien palveluntuottajan omana toimintana tuotetut palvelut, palveluntuottajan ostopalveluna ja alihankintana hankkimat palvelut ja palvelusetelillä tuotetut palvelut.

Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet

Aluehallintovirasto käsitteli kaikkia kolmea Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen yksikköä (Kotikartano 3,



Palvelukeskus Lumilyhty ja Palvelukeskus Salonkartano) koskevat valvonta-asiat tässä päätöksessä yhdessä hallintolain 25 §:n mukaisesti.

Aluehallintovirasto tarkastuskäynneillä tehtyjen yleisten havaintojen ja saatujen selvitysten perusteella katsoo, että hyvinvointialueen yhteisöllisen asumisen yksiköiden toimintaan liittyen on tullut esille useita epäkohtia ratkaisuosassa ja ratkaisun perusteluissa todetulla tavalla.

Aluehallintovirasto on katsonut perustelluksi antaa asiassa hallinnollista ohjausta.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että moniammatillinen työryhmä ei voi tehdä hallintopäätöstä asiakkaan tarvitsemista sosiaalihuollon palveluista. Asiakkaan sosiaalihuollon palveluja koskevan päätöksen tekee virkavastuulla viranhaltija.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että yhteisöllisen asumisen asunnoissa tulee olla riittävästi tilaa ja riittävä varustelutaso asiakkaiden tarpeita vastaaviin arjen toimintoihin.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että yhteisöllisessä asumisessa asiakkaille tulee olla tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että palveluntuottajan ja vastuuhenkilön tulee seurata asiakkaiden yhteisöllisen asumisen palvelun ja kotihoidon palvelujen toteutumista ja palvelujen riittävyyttä. Palvelut on sovittava sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön yksilöllisiä palveluntarpeita.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että kotihoidon asiakkaiden palveluissa ei ole mahdollista käyttää rajoitustoimenpiteitä.

Aluehallintovirasto ilmaisee käsityksensä, että palveluntuottajan tulee laatia iäkkäiden yhteisöllinen asuminen -palveluyksikölle omavalvontasuunnitelma siten, että se kuvaa miten palveluntuottaja ja toimintayksikön vastuuhenkilö omavalvonnan keinoin varmistavat päivittäisen toiminnan laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta sekä seuraa asiakastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyttä.

Yhteisöllisen asumisen asumisyksikkö Kotikartano 3:a, Palvelukeskus Lumilyhty ja Palvelukeskus Salonkartanoa koskeva toimintayksikkökohtainen valvonta päättyy tähän.

Aluehallintovirasto katsoo perustelluksi ottaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelujen järjestämisen ja tuottamisen valvonta-asiana selvitettäväksi. Aluehallintovirasto tulee pyytämään asiassa selvityksen erillisellä selvityspyynnöllä.

Sovelletut oikeusohjeet

Päätöksessä mainitut

Muu ohjeistus

Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2024. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2024:13.

Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisemisesta ja seurannasta. Valvira Dnro V/42106/2023 (8.5.2024).

Sosiaalihuoltolain kotiin annettavia palveluja ja asumispalveluja koskevien säännösten uudistaminen sekä vanhuspalvelulain, asiakasmaksulain ja yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain muutokset. Sosiaali- ja terveysministeriö Kuntainfo 8/2022 (19.12.2022).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 6 §:n 1 momentin mukaan voi hakea muutosta valittamalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 43 §:n mukaan lain 38 §:ssä säädettyyn hallinnolliseen ohjaukseen ja kehotukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Päätöksen valmisteluun aluehallintovirastossa on osallistunut yksiköiden toimintaa koskevan arvioinnin osalta sosiaalihuollon ylitarkastaja Leena Serpola.

Juristi

Pirjo Mäkeläinen

Sosiaalihuollon ylitarkastaja

Päivi Räinen

Aluehallintovirasto käyttää sähköistä hyväksyntää, jonka merkinnät ovat asiakirjan lopussa.

- Jakelu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Toimialuejohtaja Mervi Koski
Palvelualuejohtaja Maria Vahtola
- Tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Järjestämisjohtaja Kirsti Ylitalo-Katajisto
Sosiaalijohtaja Leena Pimper-Koivisto
Hankinta- ja valvontajohtaja Arja Heikkinen
- Lisätietoja Lisätietoja antaa tarvittaessa sosiaalihuollon ylitarkastaja Päivi Räinen puh.
0295 016 000 (vaihde)

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 6, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.pohjois@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja PSAVI/13165/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/13165/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Mäkeläinen Pirjo 16.10.2025 13:28

Esittelijä Ränä Päivi 16.10.2025 13:27